Usporedba obrazaca za izradu životopisa na engleskom i hrvatskom jeziku u kontekstu informatičke struke

Benčić, Tereza

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:739433

Rights / Prava: Attribution 3.0 Unported/Imenovanje 3.0

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN

Repository / Repozitorij:

Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Tereza Benčić

Usporedba obrazaca za izradu životopisa na engleskom i hrvatskom jeziku u kontekstu informatičke struke

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE

V A R A Ž D I N

Tereza Benčić

Matični broj: 35933/17–R

Studij: Poslovni sustavi

Usporedba obrazaca za izradu životopisa na engleskom i hrvatskom jeziku u kontekstu informatičke struke

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:

Dr. sc. Andreja Kovačić, viši predavač

Varaždin, rujan 2020.

Tereza Benčić

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autorica potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

U radu je definiran životopis te su prikazani tipični obrasci za njegovu izradu na engleskom i hrvatskom jeziku. Opisane su razlike i trendovi u pisanju životopisa u informatičkim zanimanjima dostupni na internetskim izvorima. U prvom dijelu rada izvršena je kvalitativna analiza i usporedba nekoliko odabranih primjera obrazaca životopisa s gledišta oblikovanja, sadržaja i primjera često korištenih jezičnih izraza i struktura u životopisu kao žanru. Na temelju nalaza iz prvog dijela rada, u drugom su dijelu metodom polustrukturiranog intervjua s dvije predstavnice poslodavaca ustanovljene preferencije IT tvrtka u pogledu strukturiranja i sadržaja životopisa. Zaključeno je da se bez obzira na jezik, vrstu obrasca, ili struku, dobro napisani životopisi minimalno razlikuju te se preferencije poslodavaca svode na osobne preferencije HR djelatnika ili kulturu tvrtke u koju se životopis šalje.

Ključne riječi: životopis; CV; intervju; informatička struka; IT struka; engleski jezik

Sadržaj

1. Uvod 1
2. Metode i tehnika istraživanja 3
2.1. Cilj i predmet istraživanja 3
2.2. Postupak 3
3. Obrasci za izradu životopisa 5
3.1. Uobičajeni dijelovi životopisa na hrvatskom jeziku 6
3.2. Dijelovi životopisa na engleskom jeziku i usporedba obrazaca za pisanje životopisa na hrvatskom i engleskom jeziku 9
3.3. Životopisi u informatičkoj struci 12
3.3.1. Obrasci za pisanje životopisa na engleskom jeziku u kontekstu informatičke struke 14
3.4. Zaključak pitanja i nalaza 17
4. Intervju 18
4.1. Ispitanici 18
4.2. Intervju s Lucijom Zeljko 19
4.3. Intervju s Murom Kokotović 21
4.4. Analiza informacija dobivenih putem intervjua 24
5. Zaključak 26
Popis literature 28
Popis slika 33
Prilozi 34
Prilog 1 Primjer obrasca životopisa na hrvatskom jeziku Ureda za udruge 34
Prilog 2 Primjer obrasca životopisa na hrvatskom jeziku programa Uređena zemlja 36
Prilog 3 Primjer obrasca životopisa tvrtke Microsoft na hrvatskom jeziku, funkcionalni 38
Prilog 4 Primjer obrasca životopisa tvrtke Microsoft na hrvatskom jeziku, kronološki 39
Prilog 5 Primjer *Europass* obrasca životopisa na hrvatskom jeziku 40

Prilog 6 Primjer *Europass* obrasca životopisa na engleskom jeziku 42

Prilog 7 Primjer obrasca životopisa tvrtke Microsoft na engleskom jeziku 44

1. Uvod

Opće je poznato da životopis kao sredstvo predstavljanja samog sebe poslodavcu mora biti dobro napisan, nebrojene internetske stranice i tečajevi posvećeni su ovom dokumentu i prijedlozima kako ga poboljšati. Ali što je to uopće dobar životopis i zašto je danas bitniji nego ikad prije?

Zavod za statistiku rada SAD-a (2019) navodi kako je prosječan broj poslova koje stanovnik SAD-a rođen između 1957. i 1964. promijeni do svoje 52. godine čak 12, stoga ne čudi velika količina materijala, članaka i istraživanja posvećenih pisanju životopisa kao dokumenta koji predstavlja „ulaznicu" za svaki novi posao („*U.S. Bureau of Labor Statistics*", 2019.). Zbog obujma pravila i uputa za njegovo pisanje, o životopisu možemo pričati kao vlastitom podžanru nefiktivne proze koji služi kao jedan od alata za poslovno dopisivanje. Ashley (2003) ga kao takvog opisuje u udžbeniku za poslovno dopisivanje na engleskom jeziku u grupi dopisa u kojoj su i oglas za posao, motivacijsko pismo, poziv na intervju i sl. (Ashley, 2003).

Kao podžanr, životopis ima i specifični vokabular koji je potrebno definirati radi bolje razrade teme i izbjegavanja višeznačnosti. Na početku, svakako je važno opisati razliku između životopisa i CV-a. „CV" skraćenica je latinskih riječi *curriculum vitae*, koje u prijevodu znače „tijek života". Iako strani izvori na engleskom jeziku, poput Kurtuyevog (2020.) članka na web stranici[1] *Novo Resume*, razlikuju CV od životopisa (engl. *resume)*, uglavnom po razini detaljnosti, domaći izvori poput *Hrvatskog jezičnog portala*[2] ove pojmove koriste kao sinonime, u ovom radu zbog sprječavanja višeznačnosti prednost će biti data riječi „životopis" (Kurtuy, 2020; „životopis", bez dat.; „CV", bez dat.). Na sličan način možemo usporediti i riječi „obrazac" i „predložak", kako *Hrvatski jezični portal* ove pojmove promatra kao sinonime, koristit će se oba bez davanja prednosti ijednom („obrazac", bez dat.; „predložak", bez dat.).

U sljedećim će se poglavljima ovog rada definirati životopis, njegove vrste, moguće strukture sadržaja ili informacija te njegovi uobičajeni formati. Zatim će se nakon analize odabranih obrazaca dostupnih na internetskim izvorima, oni međusobno usporediti prema više kriterija (međusobna usporedba hrvatskih obrazaca, međusobna usporedba engleskih obrazaca, usporedba obrazaca na hrvatskom i engleskom jeziku, usporedba obrazaca za

[1] U ovom se radu pojam „web stranica" zajednički odnosi na web mjesto koje pripada servisima koji nude obrasce i savjete za izradu životopisa

[2] Hrvatski jezični portal dostupan je na poveznici: http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search, putem navedene poveznice pretraživani su svi pojmovi čije se definicije spominju u radu

zanimanja u informatičkoj struci[3] na hrvatskom i engleskom jeziku). Glavni je cilj rada napraviti usporedbu životopisa u informatičkoj struci na engleskom i hrvatskom jeziku. Kako bismo pojednostavili ovu složenu usporedbu potrebno ju je raščlaniti na više dijelova.

Najprije moramo napraviti analizu jezičnih struktura korištenih u ovom žanru pisanja na hrvatskom i engleskom jeziku u obrascima u općenitom poslovnom kontekstu, što je napravljeno u potpoglavljima 3.1. i 3.2. ovog rada.

Drugi je korak opisivanje posebnosti životopisa u kontekstu informatičke struke i definiranje što ih odvaja od ostalih. Ova će se tema obraditi u potpoglavlju 3.3.

Nakon istraživanja literature, kao treći korak, provedena su dva intervjua. Obje ispitanice imaju opširno znanje u području pisanja i analize životopisa, ali i rada IT tvrtki, a postavljena pitanja definirana su prema otkrićima prethodnog istraživanja. Transkript i analiza intervjua nalaze se u 4. poglavlju ovog rada.

[3] „Informacijska“ i „informatička“ struka u hrvatskom jeziku nisu jasno diferencirane prema značenju. U ovom će se radu koristiti “informatička struka“ u širem smislu svih zanimanja u IT industriji. Kraća definicija ovih pojmova nalazi se u potpoglavlju 3.3.

2. Metode i tehnika istraživanja

2.1. Cilj i predmet istraživanja

Glavni je cilj ovog rada provesti kvalitativnu analizu dostupnih obrazaca za pisanje životopisa u kontekstu informatičke struke s naglaskom na razlike i sličnosti u sadržaju i često korištenim jezičnim izrazima i strukturama na engleskom i hrvatskom jeziku.

Zbog velikog broja izvora obrazaca životopisa u poslovnom sektoru i savjeta za sastavljanje životopisa, prilikom pisanja životopisa često je teško odlučiti koji obrazac slijediti i čije savjete poslušati. Stoga su podciljevi istraživanja utvrditi:

1. Koje podatke životopis mora sadržavati?
2. Kako napisati životopis ako nemamo prijašnje iskustvo?
3. U kojem formatu pisati životopis?

Osim ovih pitanja, teme u koje će sljedeća poglavlja ovog rada dati uvid su i diferencijacija obrazaca za pisanje životopisa u informatičkoj struci od ostalih obrazaca u poslovnom kontekstu, na hrvatskom i na engleskom jeziku, te preferencija hrvatskih poslodavaca u pogledu jezika životopisa.

2.2. Postupak

Istraživanje je podijeljeno na dva dijela. Prvi dio uključivat će prikupljanje i analiziranje dostupne literature na internetu, uočavanje trendova u savjetima koji se odnose na pisanje životopisa kao i u odabranim primjerima obrazaca na hrvatskom i engleskom jeziku, uz analizu i usporedbu njihovih sličnosti i različitosti prema zadanim kriterijima. Ukoliko budu uočeni oprečni savjeti oni će se zabilježiti i opisati. U ovom dijelu sastavit će se i popis primjera tipičnih jezični struktura i biti će napravljene tri različite usporedbe:

- usporedba obrazaca na hrvatskom i engleskom jeziku, za svaki jezik posebno
- međusobna usporedba obrazaca na hrvatskom i engleskom jeziku
- usporedba obrazaca u općenitom poslovnom kontekstu s onim za uže područje struke na hrvatskom i engleskom jeziku.

Nakon samostalnog kvalitativnog istraživanja literature dostupne na internetu, odnosno odabira i analize obrazaca na hrvatskom i engleskom jeziku, na temelju pitanja koje će osmisliti autorica ovog rada bit će provedena dva polustrukturirana intervjua s dvije zaposlenice HR odjela u dvije hrvatske IT tvrtke. Intervjui će biti snimani te će naknadno biti napravljen

transkript uz minimalne preinake. Zatim će na kraju biti napravljena analiza i usporedba informacija dobivenih kroz intervju.

3. Obrasci za izradu životopisa

U ovom su poglavlju definirani životopis i provedene usporedbe i analize opisane u potpoglavlju 2.2. ovog rada.

Kako bismo mogli definirati dobar životopis, najprije moramo definirati sam životopis. Prema Ivanetić (2003) životopis je dokument koji naglašava kompetencije i aktivnosti njegova autora koje su povezane s djelatnošću primatelja životopisa. Drugim riječima, prije slanja životopisa dobro je provjeriti sadrži li on informacije relevantne poslodavcu kojem se šalje (Ivanetić, 2003).

Krampus, Miljković Krečar i Ramljak (2016) navode kako je životopis uvijek odgovor na zahtjeve nekog natječaja, međutim, ne spominju tzv. otvorene molbe, koje Martinuš (2018) definira kao kontaktiranje poslodavca i slanje životopisa iako on nije raspisao natječaj. Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu svojim studentima koji sudjeluju u programu Erasmus+ stručne prakse predlaže slanje otvorenih molbi i životopisa na što više adresa (Krampus, Mlijković Krečar i Ramljak, 2016; Martinuš, 2018; Ured za međunarodnu suradnju, bez dat.).

Iako upute za pisanje životopisa znaju biti oprečne, generalni je koncensus da on mora biti vizualno privlačan i sadržavati isključivo istinite informacije. Više izvora, poput *Europassa*[4] i Hrvatskog pravopisa (2007) daju prednost tzv. tabličnom formatu. Tablični format, za razliku od sada već arhaičnog narativnog, zbog podjele podataka u više kategorija i korištenja natuknica, stvara pregledniji životopis i nalikuje na tablicu od kuda mu ime i proizlazi. U ovakvom se formatu lakše orijentirati i pronaći relevantne informacije pa su stoga u ovom radu razmatrani isključivo tablični životopisi (Hrvatski pravopis, 2007; Europass, bez dat.).

Prije početka pisanja životopisa autor mora odlučiti hoće li koristiti obrazac ili napisati vlastiti dokument stvarajući svoju formu odnosno kombinirajući više predloženih. Odabirom stvaranja vlastitog dokumenta autor životopisa pokazuje vještine oblikovanja dokumenta u odabranom alatu i može odlučiti koje informacije dodatno istaknuti. S druge strane, odabirom popunjavanja obrasca, autor štedi vrijeme, dobiva gotov dizajn i ne mora razmišljati o strukturi dokumenta. Odabir se najčešće svodi na preferencije autora, poslodavci rijetko postavljaju uvjete za predaju životopisa napisanom prema određenom obrascu.

[4] Skup internetskih alata i informacija, razvijen od strane Europske komisije, koji pomažu pri učenju i razvoju karijere, uključuje i alat (online obrazac) za izradu životopisa na svim jezicima Europske unije, dostupan na poveznici: https://europa.eu/europass/hr/about-europass

3.1. Uobičajeni dijelovi životopisa na hrvatskom jeziku

U ovom su potpoglavlju nabrojani naslovi kategorija koji se pojavljuju u svim obrascima na hrvatskom jeziku te navedene razlike u detaljima između pojedinih obrazaca.

Bez obzira na odabir obrasca, prema Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (2018) svaki životopis mora biti pregledan, čitljiv i jednostavan i ne smije biti duži od jedne do dvije stranice (Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2018).

Nakon pretraživanja dostupnih internetskih obrazaca životopisa na hrvatskom i jeziku, za ovaj rad je odabrano i ukupno analizirano 6 obrazaca, a to su obrazac Ureda za udruge (prilog 1) koji je stručna služba Vlade Republike Hrvatske, obrazac Nacionalnog programa sređivanja zemljišnih knjiga i katastra Uređena zemlja (prilog 2), dva službena Microsoftova obrasca (prilog 3 i 4) i obrazac besplatnog web alata za izradu životopisa *CV maker*. Posljednji i najpoznatiji analizirani obrazac je *Europass* (prilog 5) koji je u posljednjih nekoliko godina doživio veliki rast u popularnosti zahvaljujući jednostavnosti korištenje i potpori Europske Unije. Iako izaziva različite reakcije kod poslodavaca i korisnika, nemoguće je ignorirati važnost olakšanog pisanja životopisa čak i za korisnike bez iskustva i niskim računalnim vještinama. Rezultat je životopis profesionalnog izgleda koji sadrži sve ključne informacije o njegovom autoru (Europass, bez dat.).

Osim ovih obrazaca analizirani su i savjeti za pisanje životopisa na stranicama *Moj posao*, *Spain Internship*, *Moja karijera*, *ChefING.club, Addeco* i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koji su sažeto prikazani u nastavku rada.

Pet od šest analiziranih obrazaca preuzeti su s navedenih lokacija u *.doc* formatu i ne sadrže elemente dizajna, kako je *CV maker* online alat za izradu životopisa, nakon popunjavanja podataka moguće je odabrati dizajn i vrstu datoteke prilikom preuzimanja gotovog životopisa.

Podnaslovi koji se u sličnim oblicima pojavljuju na svakom predlošku su:

- Osobni podaci
- Radno iskustvo
- Edukacija
- Vještine i znanja

Osobni su **podaci** uvijek na prvom mjestu i sadrže osnovne informacije o autoru životopisa, to su ime i prezime i podaci za kontakt (adresa, e-mail adresa, broj telefona), osim ovih podataka neki obrasci poput onih Ureda za udruge, programa Uređena zemlje i *Europass*a predlažu i dodavanje informacija o spolu, državljanstvu i datumu rođenja. Martinuš

(2016) u članku *Što izostavljanje podataka iz CV-a otkriva poslodavcima?* navodi kako je od ključne važnosti dodati ne samo datum rođenja već i bračni status, tvrdi kako se izostavljanjem navedenog kod poslodavca pojavljuje sumnja da kandidat namjerno izostavlja ove podatke jer nešto skriva ili da je životopis napisan površno i kandidat nije dovoljno istražio koje informacije moraju biti u životopisu (Martinuš, 2016). S druge strane web stranica *ChefING.club* u članku *Što se stvarno gleda?* navodi kako se ti podaci mogu, ali ne moraju navoditi, jer bitni mogu biti samo neprofesionalnom poslodavcu koju će na temelju njih diskriminirati kandidate (ChefING.club, 2018).

Samo dva analizirana obrasca predlažu dodavanje slike, *Europass* i *CV maker*. U istraživanju Krampusa i sur. (2016) od 181 analiziranog životopisa samo 25 (13,8%) imalo je sliku (Krampus i sur., 2016).

Radno iskustvo i **edukacija** pojavljuju se u svakom od analiziranih obrazaca, na svima osim na onom Uređene zemlje na prvom je mjestu iskustvo. Međutim web stranica *Moj posao* u članku *Kako napisati CV kad nemaš radno iskustvo?* i *Adecco* u članku *Savjeti za pisanje životopisa* naglašavaju razliku između tzv. funkcionalnog i kronološkog životopisa koja se može sažeti na sljedeći način:

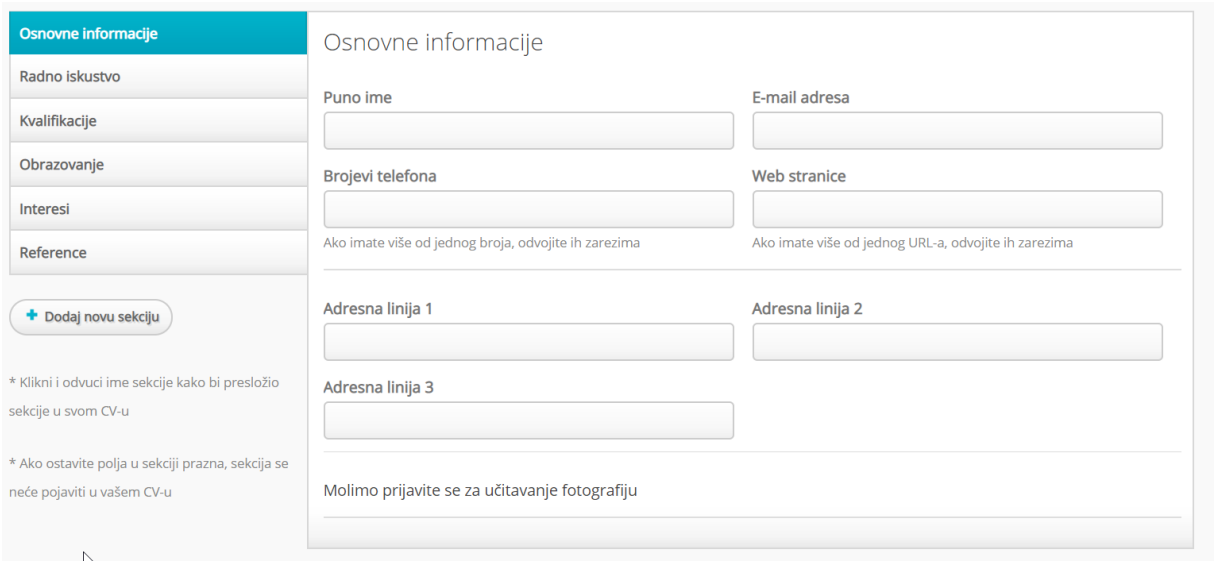
- Funkcionalni životopis - usmjeren na sposobnosti autora životopisa
- Kronološki životopis - uključuje cilj ili sažetak o poslu za koji se autor životopisa prijavljuje, te obrnuto kronološki popis prethodnog iskustva („Moj posao“, 2018; „Adecco“, bez dat.).

Kronološki je životopis zastupljeniji i pojavljuje se gotovo na svim analiziranim obrascima, jedini obrazac s funkcionalnim načinom pisanja je jedan od dva Microsoftova obrasca (prilog 3). U kronološkom se životopisu naglašava iskustvo koje se piše od najnovijeg do najstarijeg, za svako se radno mjesto navodi naziv, ime tvrtke, datum početka i kraja radnog odnosa, glavne odgovornosti i zadaci. Na sličan se način zapisuje i edukacija, od najnovije do najstarije (nikada se ne zapisuje osnovna škola), upisuje se naziv učilišta, smjer, stupanj i datum početka i kraja školovanja. Osim ovih informacija mogu se dodati i informacije o pohađanim predmetima vezanim za natječaj na koji se životopis šalje. Kronološki životopis savršen je za sve koji imaju puno iskustva u jednom području i traže posao u tom istom području („Adecco“, bez dat.).

Prema savjetima istog članka web stranice *Moj posao*, za kandidate bez radnog iskustva, s dugim periodima pauze između poslova i one koji žele promijeniti karijerni put, funkcionalni je životopis bolji izbor („Moj posao“, 2018). Microsoftov obrazac za pisanje funkcionalnog životopisa nakon osobnih podataka od autora traži upis cilja, a nakon upis

vještina i znanja. Prema navedenom članku web stranice *Adecco* ovaj način formatiranja životopisa naglašava potencijal autora, a ne njegovo prijašnje iskustvo. Naravno i iskustvo i edukacija mogu se dodati, ali nakon vještina i ne moraju biti u kronološkom redoslijedu već na prvom mjestu može biti ona pozicija ili usavršavanje povezano s pozicijom na koju se autor životopisa prijavljuje („Adecco“, bez dat.)

I većina ostalih analiziranih obrazaca ima kategoriju **vještina i znanja**, ali ju različiti obrasci različito nazivaju. Pa tako u *Europassu* i obrascu Ureda za udruge postoji poglavlje koje se zove osobne vještine, ovdje autori životopisa mogu upisati i procijeniti jezike koje znaju te svoje komunikacijske, računalne, organizacijske i poslovne vještine. Obrazac programa Uređena zemlje predlaže ove informacije dodati u poglavlja ključne informacije, dok alat za izradu životopisa *CV maker* ima opciju dodavanja vlastitog poglavlja kako je vidljivo na slici 1.

Slika 1. Izrada životopisa u alatu CV maker (https://cvmkr.com/hr/CV/new#0)

Obrasci programa Uređena zemlje, Ureda za udruge i *Europass* imaju tablicu za procjenu znanja stranog jezika prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za samoprocjenu jezika. Za svaki se jezik navodi samoprocjena razina razumijevanja, pisanja i govora (Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje, 2005).

Slične tablice, ali za procjenu računalnih vještina dostupne su na online verziji *Europass*a, međutim Frković (bez dat.) prenosi kako je prema istraživanju Austrijskog informatičkog društva 78% anketiranih osoba reklo da ima dobro ili vrlo dobro razvijene informatičke vještine, a zatim je testiranjem tih ispitanika utvrđeno da je postotak s dobro ili vrlo dobro razvijenim vještinama samo 7% (Frković, bez dat.).

Uz navedene elemente koje nalazimo u svim analiziranim obrascima, neki analizirani obrasci, poput onog koji je moguće izraditi pomoću alata *CV makera*, i članka *Kako napisati dobar CV?* web stranice *Spain Internship* predlažu dodavanje **interesa** na životopis. Interesi se često vežu uz hobije, međutim web stranica *Moj posao* u već navedenom članku *Kako napisati CV kad nemaš radno iskustvo* naglašava kako je dodavanje hobija prihvatljivo samo u nedostatku radnog iskustva te ukoliko je relevantno za poziciju za koju se životopis šalje („Spain Internship“, bez dat.; “Moj posao“, 2018.).

Svi obrasci, osim onog programa Uređena zemlje imaju i prostor za upisivanje **referenci** odnosno preporuka. Reference je moguće osim od bivših poslodavaca dobiti i od profesora, što je posebno korisno studentima koji tek ulaze na tržište rada. Istraživanje je tvrtke za pomoć pri zapošljavanju, *Career Builder*, iz 2012. otkrilo kako 80% poslodavaca iz SAD-a provjeri kontakte koje je autor životopisa naveo, a u čak 62% slučajeva telefonskim su pozivom na priložene brojeve saznane loše informacije, stoga je vrlo važno pripaziti čiji se kontakt stavlja u životopis (Career Builder, 2012).

3.2. Dijelovi životopisa na engleskom jeziku i usporedba obrazaca za pisanje životopisa na hrvatskom i engleskom jeziku

U ovom su potpoglavlju analizirani prikupljeni obrasci na engleskom jeziku i uspoređeni međusobno te s onima na hrvatskom jeziku koji su analizirani u prošlom poglavlju.

Iako se na hrvatskom jeziku riječi CV i životopis ne razlikuju, prilikom prijevoda riječi životopis koristeći hrvatsko-engleski rječnik *Glosbe*[5] dobijemo više prijevoda – *biography, resume* i *CV* („životopis“, bez dat.), međutim nabrojane riječi nisu sinonimi već bliskoznačnice, a web ih portal *Resume Right* u članku *Resume, CV or Bio?* definira na sljedeći način:

- *Biography* – kratki sažetak nečijeg života često popraćen slikom, najbolji su primjer posljednje stranice knjiga u kojima je autor ukratko predstavljen
- *Resume* – sažetak događaja u karijeri, obrazovanju i vrlina bitnih za poziciju za koju se autor životopisa prijavljuje, ne duži od 2 stranice
- *CV* – detaljna povijest svih događaja u karijeri i obrazovanju, bez obzira na relevantnost za poziciju zbog koje se šalje, može imati i preko 20 stranica („Resume Right*“, bez dat.)*.

[5] *Glosbe* je višejezični online rječnik, za traženi pojam na hrvatskom jeziku nudi se više pojmova na engleskom, njihove definicije i primjer uporabe u rečenici, dostupan na poveznici: https://hr.glosbe.com/hr/en/%C5%BEivotopis

Prema ovim definicijama, prijevod koji najviše odgovara dokumentu koji se obrađuje u ovom radu je riječ *resume* pa su obrasci na engleskom traženi prema toj ključnoj riječi.

Prilikom odabira obrazaca za analizu primijećeno je da na engleskom jeziku, kao što je očekivano, postoji puno veći izbor obrazaca koji u pravilu traže upis više informacija i imaju izraženiji dizajn, po čemu se dostupni predlošci najviše i razlikuju. Također je primijećeno da su obrasci uglavnom u sklopu alata za stvaranje životopisa i u većini slučajeva nije moguće preuzeti obrazac i urediti ga na računalu već se unošenje podataka odvija na stranici i na kraju se preuzima gotov životopis, važno je napomenuti i da se takvi alati najčešće naplaćuju.

Analizirano je pet obrazaca, prvi je s web stranice *Resume Genius*, drugi sa stranice *Resume Coach*, treći *Novo Resume*, četvrti *Europass* (prilog 6) i peti je predložak jedan od službenih Microsoftovih Word predložaka (prilog 7). Osim predložaka analizirani su i savjeti za pisanje životopisa na engleskom jeziku stranica *Moj posao* i tečaja „*English for Career Development"* platforme *Coursera*[6].

Kao i kod hrvatskih životopisa, lako je identificirati glavne naslove koji se pojavljuju u svakom obrascu:

- *Personal information*
- *Work experience*
- *Education*
- *Skills*

Svi obrasci kao naslov dokumenta imaju ime i prezime autora, nakon kojeg slijedi ostatak informacija za kontakt odnosno ***Personal information***. Spol i nacionalnost spominju se samo u *Europass* obrascu. Čak tri analizirana obrasca (*Europass*, *Novo Resume* i *Resume Coach*) imaju prostor za dodavanje slike, međutim ona nije obavezna. Datum rođenja predlažu dodati samo obrasci *Europass* i *Resume Coach*. Ashley u preporukama za sastavljanje životopisa na engleskom kao stranom jeziku već 2003. naglašava kako više nije potrebno dodati bračni status ni datum rođenja ukoliko nije izričito zatraženo, jer su to ostaci iz nekih drugih vremena (Ashley, 2003).

Radno iskustvo i obrazovanje navode se u poglavljima ***Work experience*** i ***Education*** na isti način kao i u obrascima na hrvatskom jeziku. Radno iskustvo uglavnom na prvom mjestu pa potom obrazovanje, i jedno i drugo u obrnutom kronološkom redoslijedu. Jedino je obrazac

[6] Coursera je svjetska platforma za online učenje koji je osnovalo Sveučilište u Pennsylvaniji, dostupna na poveznici: https://www.coursera.org/

s portala *Novo Resume* napisan u funkcionalnom formatu pa je stoga i obrazovanje navedeno prije iskustva. Kako su i edukacija i radno iskustvo individualni i često specifični, u analiziranim obrascima i savjetima ne postoje konkretne fraze koje analizirani obrasci sugeriraju. Međutim tečaj „*English for Career Development*" predlaže korištenje specifičnih glagola koji bolje objašnjavaju prijašnje iskustvo i znanja pa bi se stoga u životopisu umjesto uobičajenih glagola u frazama poput: radio u (engl. *worked at*), prodavao (engl. *did sales*), pisao prijedloge (engl. *wrote proposal*), pričao s klijentima (engl. *talked with customers*), itd. trebali koristiti glagoli radnje (engl. *action verbs*). Na primjer: razvijao (engl. *developed*), povećao prodaju za (engl. *increased sales by*), izradio prijedlog (engl. *drafted proposals*), pregovarao s klijentima (engl. *negotiated with customers*). Koristeći ove glagole, autor životopisa s puno manje teksta može detaljnije opisati svoje prijašnje iskustvo (University of Pennsylvania*,* bez dat.).

U usporedbi s hrvatskim obrascima, oni na engleskom jeziku puno su više fokusirani na navođenje vještina, svi obrasci imaju poglavlje posvećeno upravo njima, jedina je razlika što u *Europass* predlošku naslov poglavlja nije ***Skills*** već *Personal skills and competences*. Prijedlozi za unos u polja u ovom poglavlju uglavnom su imenice koji opisuju autora životopisa kao dobrog radnika, na primjer: vještine upravljanja vremenom (engl. *time management skills*)*,* (engl. *adaptabillity* prilagodljivost)*,* vještine rješavanja problema (engl. *problem solving skills*)*,* kritičko razmišljanje (engl. *critical thinking*).

Duszyński (2020) naglašava važnost korištenja ispravnih termina. U članku *ATS Friendly Resume Template for 2020.* naglašava da mnoge organizacije prilikom regrutacije koriste *Applicant Tracking System* (kraće ATS). ATS je softver koji analizom životopisa odvaja one s poželjnim ključnim riječima od ostalih. Ključne riječi koje ATS traži su često iste one koje poslodavci koriste prilikom pisanja oglasa za posao (Duszyński, 2020).

Sljedeća karakteristika koju ne nalazimo u hrvatskim obrascima za životopise je poglavlje *Summary* ili *Resume objective*. U ovom se poglavlju od autora životopisa očekuje u jednoj ili dvije rečenice napisati kratki opis sebe, svojih kompetencija i vrste posla za koju se prijavljuje. Ovaj se dio uglavnom stavlja na početak nakon osobnih informacija. Duszynski (2020) u članku *Professional Resume Summary Examples* daje savjete i primjer kako dobro napisati sažetak svog životopisa. Prema njemu svaki bi sažetak trebao pratiti sljedeću formu:

- Pridjevi koji opisuju kandidata: motivirani i veselog duha (engl. *self-motivated and cheerful*)…
- Trenutna radna pozicija: …stručnjak za službu za korisnike (engl. *customer service professional*)…

- Iskustvo: …s dvije godine iskustva u pomaganju korisnicima prilikom kretanja kroz web stranice i rješavanju problema s proizvodima i uslugom (engl. *with 2+ years of experience helping customers navigate websites and resolving product and service issues*).
- Fraza koja najavljuje korist koju će tvrtka imati: …spreman podržati/pomoći/asistirati/itd (engl. *eager to support/help/assist/etc*.)…
- Ime tvrtke u koju se šalje životopis
- Kako će i na koji način kandidat pomoći poslodavcu postići ciljeve: … u stvaranju besprijekorne online reputacije pružanjem vrhunske korisničke podrške (engl. *in building an impeccable reputation online by providing top-class customer support*)
- Ključna postignuća: …Dobio 98.9% pozitivnih recenzija u GHI Inc (engl. *Received 98.9% positive ratings at GHI Inc*) (Duszyński, 2020).

Duszynski (2020) u istom članku nastavlja kako prilikom pisanja sažetka životopisa treba izbjegavati strukture rečenica koje sadrže osobnu zamjenicu „ja“, npr. Ja sam kvalificiran (engl. *I am qualified*), Ja bih želio (engl. *I would love to*). Također poželjno je izbjegavati klišeje i standardne, neodređene izraze poput: pohvaljen u brojnim prilikama (engl. *commended on numerous occasions*), blisko surađivao (engl. *closely collaborated*), radio s klijentima (engl. *worked with clients*) i slično. Zanimljivo, upravo ovakve primjere frazeologije predlažu koristiti stariji tiskani priručnici, poput Middleovog članka u *Macmillan English Dictionaryju for Advanced Learners* iz 2002. godine (Duszyński, 2020; Middle, 2002).

Za pisanje cilja životopisa (engl. *resume objective*) vrijede vrlo slična pravila. Prema Tomaszewskovom (2020) članku *50+ Resume Objective Examples: Career Objectives for All Jobs* cilj životopisa pišu kandidati bez radnog iskustva ili oni koji žele promijeniti zanimanje ili industriju u kojoj rade. Tomaszewski savjetuje započinjanje opisnim pridjevom i naglašavanjem 2-3 vještine. Zatim opisivanje svog profesionalnog cilja i koristi koje poslodavac može imati od zapošljavanja autora životopisa, navođenje pozicije na koju se autor prijavljuje i korištenje imena tvrtke u koju se životopis šalje. Bitno je sve sročiti u najviše 50 riječi i izbjegavati koristiti zamjenicu prvog lice jednine (Tomaszewski, 2020).

3.3. Životopisi u informatičkoj struci

U ovom potpoglavlju definiran je pojam „IT“, opisana je razlika između životopisa u općenitom poslovnom kontekstu i onih u informatičkoj struci te je napravljena njihova analiza i usporedba prema sadržaju i usporedba između onih na hrvatskom i onih na engleskom jeziku.

U hrvatskom jeziku često se bez jasne razlike u značenju koriste pridjevi „informatičko“ i „informacijsko“. *Glosbe* rječnik „informatičku struku“, prevodi kao „*information technology (IT) profession“*, a „*information technology“* kao „informacijsku tehnologiju“ („Informatička struka“, bez dat; “Information technology“, bez dat.). Što znači da iako hrvatski jezik razlikuje ove pridjeve, engleski ne, pa su stoga obrasci za pisanje životopisa u informatičkoj struci na engleskom traženi prema ključnim riječima „*IT resumes“*.

Informacijska je tehnologija (kraće IT) širok pojam čijim se definiranjem bave mnogi izvori. Prema Hrvatskom jezičnom portalu informacijska je tehnologija ona koja se koristi za upravljanje i obradu informacija („Informacijska tehnologija“, bez dat.). Webster's New World Dictionary of Computer Terms (kako prenosi Lipljin, 1993) definira IT kao „spoj računalne opreme i komunikacijskih veza vrlo velikih brzina u cilju povezivanja obrade podataka, zvuka i slike“ (Lipljin, 1993). Leksikografski zavod Miroslava Krleže, prema kojem je informacijska i komunikacijska tehnologija (kraće ICT) noviji naziv za IT, ove pojmove definira kao „djelatnost i oprema koja čini tehničku osnovu za sustavno prikupljanje, pohranjivanje, obradbu, širenje i razmjenu informacija različita oblika, tj. znakova, teksta, zvuka i slike“ („Informacijska i komunikacijska tehnologija“, 2020).

Prema Frkoviću (bez dat.), 21 izborni profil za koje EUCIP (*European Certification of Informatics Professionals*) nudi edukaciju i certifikaciju obuhvaća sve tipove informatičkih poslova koji su trenutno prisutni u zemljama Europske unije (Frković, bez dat.):

1. Analitičar informacijskih sustava
2. Analitičar poslovnih procesa
3. Programski inženjer
4. Mrežni menadžer
5. Konzultant za poslovna rješenja
6. Sistemski inženjer
7. Menadžer baza podataka
8. Projektni menadžer za informacijske sustave
9. Menadžer za informacijske sustave
10. Revizor kvalitete informacijskih sustava
11. Konzultant za logistiku i automatizaciju
12. Konzultant za prodaju i primjenu
13. Menadžer za usluge klijentima
14. Arhitekt IT sustava
15. Urednik weba i multimedije
16. Inženjer za integraciju sustava i testiranje
17. Arhitekt telekomunikacijskih sustava
18. Savjetnik za IT sigurnost
19. Menadžer za razvojnu okolinu
20. Nadzornik stola pomoći
21. Trener za IT

Analizom dostupnog online sadržaja za pisanje životopisa u informatičkoj struci na hrvatskom jeziku pronađen je samo jedan članak, s druge strane na engleskom su jeziku dostupni obrasci za svako od navedenih informatičkih područja te bi zbog velikog broja

specifičnosti bilo teško i suviše zahtjevno analizirati specifičnosti za svaku od navedenih karijera. Stoga su u nastavku navedene samo općenite razlike obrazaca za pisanje životopisa u općenitom poslovnom kontekstu i onih u informatičkoj struci, a detaljnije specifičnosti životopisa za karijere Poslovnog analitičara i Programskog inženjera u obrascima na engleskom jeziku.

Portal *Moj posao* za pisanje životopisa u informatičkoj struci u članku *Životopis IT stručnjaka* savjetuje sljedeće:

1. Nema potrebe navoditi programe koje svi koriste (npr. MS Office).
2. U redu je navoditi certifikate i tečajeve koji još nisu dovršeni, autor životopisa time poslodavcu daje do znanja da kontinuirano radi na sebi, što je neizbježno u IT-u.
3. Izbjegavanje korištenja samo kratica i tehničkih pojmova jer životopise ne čitaju samo stručnjaci za poziciju za koju se životopis šalje.
4. Može se dodati dodatna stranica s vještinama vezanim za hardver, softver i specijalne alate.
5. Naglašavanje onog relevantnog za poziciju za koju se životopis šalje, a ne svih vještina stečenih na prethodnim projektima.
6. Navesti vještine i konkretna postignuća koja ih dokazuju.
7. Kreativan dizajn koji dokazuje vještine korištenja računalne opreme i alata.
8. Isticanje komunikacijskih vještina („Moj posao“*, 2011)*.

3.3.1. Obrasci za pisanje životopisa na engleskom jeziku u kontekstu informatičke struke

Prema McDermottu **Poslovni analitičari** (engl. *Business analyst*) često prilikom pisanja životopisa imaju problem s opisivanjem svojih vještina i načina na koji one mogu pomoći projektima na kojima rade, onima koji nisu upoznati s poslom poslovnog analitičara (McDermott*,* 2020*)*.

Pa zbog toga osim uobičajenih uputa za tablično uređenje životopisa i formatiranje kako je opisano u prethodnim poglavljima, *Resume Genius* (2015.) u članku *Business Analyst Resume Example* navodi kako je vrlo važno detaljno opisati poslove i odgovornosti na prethodnim radnim pozicijama, kako bi ih mogao shvatiti svatko tko čita životopis, a ne samo ostali analitičari. Savjetuje i naglašavanje vještina, pogotovo onih tehnoloških („Resume Genius“, 2015). Vulkov (bez dat.) kao primjere za navođenje takvih vještina navodi fraze poput: definiranje opsega i rješenja projekta (engl. *defining project scopes and solutions*), funkcionalno testiranje (engl. *functional testing*), istraživanje tržišta (engl. *market research*), testiranje integriteta podataka (engl. *data integrity testing*) (Vulkov, bez dat.).

Vulkov (bez dat.) naglašava i važnost odvajanja tehnoloških vještine od tzv. mekih vještina (engl. *soft skill*s) jer poslovni analitičari moraju biti spremni predstavljati poveznicu između klijenta, ili *Product Ownera*[7], i developera[8] koji rade na projektu. Neke od tih vještina su: timski rad (engl. *teamwork*), usmjerenost na detalje (engl. *attention to detail*), verbalna tj. usmena i pisana komunikacija (engl. *verbal and written communication*), efektivne komunikacijske vještine i sposobnost prenošenja kompleksnih ideja (engl. *effective communication skills with the ability to communicate complex ideas*) (Vulkov, bez dat.).

Vulkov (bez dat.) također naglašava važnost sažetka životopisa u kojem čitatelju jasno daje do znanja u kojoj je industriji autor životopisa radio, koliko dugo i koja su ključna postignuća potkrijepljena konkretnim brojevima koristeći isti format koji je opisan u prijašnjem poglavlju (Vulkov, bez dat.).

3.3.1.1. Obrasci za životopise za informatička zanimanja na primjeru Programskog inženjerstva

Programsko inženjerstvo (engl. *Software engineering*) uključuje širok spektar znanja i odgovornosti koja su često specifična i vezana za određenu organizaciju ili projekt pa je zato pri pisanju životopisa teško pronaći ravnotežu između dovoljne detaljnosti za opisivanje svoje vrijednosti i preopširnog raspisivanja prošlih iskustava.

Kako programsko inženjerstvo obuhvaća mnoge grane programerske industrije teško je definirati pravila za pisanje životopisa jer svaki mora biti prilagođen industriji organizacije u koju se šalje i specifičnim znanjima koje inženjer posjeduje. Zbog toga će se u daljnjem tekstu analizirati obrasci samo za dvije grane unutar ove industrije, razvoj web stranica (engl. *web development*) i razvoj korisničke strane aplikacije (engl. *front end*[9] *development*).

Za pisanje životopisa **web developera** analizirani su obrasci i savjeti web stranica *Zety*, *Resume Genius* i *Medium*. Sve se stranice slažu oko temeljnog sadržaja životopisa. To su ponovno osnovne informacije, sažetak, iskustvo, edukacija i vještine. Osim navedenih naslova Gerencer (2020) na stranici *Zety* predlaže i podnaslov za navođenje dodatnih aktivnosti i postignuća i prilaganje svog portfelja i pritom korištenja glagola radnji i fraza poput: osvojio nagradu (engl. *received an award*), vodio sastanke (engl. *facilitate meetings*), održao prezentaciju (engl. *delivered a presentation*). Edukacija i iskustvo ponovno moraju biti napisani

[7] Product Owner kao rola unutar SCRUM metode za agilni razvoja softvera nema konkretan prijevod na hrvatskom jeziku.
[8] Iako „developer“ u hrvatskom jeziku ima svoj inačicu i prevodi se kao „razvojni inženjer“, u stuci je uobičajeno i prirodnije koristiti anglizam
[9] „Front end“ može se prevesti kao „sučelje“, međutim praksa je korištenje stranih riječi

obrnutim kronološkim redoslijedom i sadržavati sve informacije koje sadrže i životopisi u drugim strukama. Savjet Gerencera za one koji tek ulaze na tržište rada kao web programeri uzeti je neko vrijeme za steći osnovno iskustvo, prema njemu najbrži način za stjecanje iskustva su *freelance* projekti, kod na GitHub-u, *Hackathoni*, konferencije i slično (Gerencer, 2020).

Iako stranica *Resume Genius* (bez dat.) u članku *Business Analyst Resume Example* naglašava važnost navođenja znanja programskih jezika, softvera, hardvera i alata koje autor životopisa poznaje, korištenjem fraza poput obnovio web aplikaciju (engl. *revamped web application*), razvio user-friendly stranicu (engl. *developed user-friendly website*), ispravio greške (engl. *fixed bugs*) (*Resume Genius, 2015.)*, članak tvrtke Global Employees (2020.) navodi kako pri zapošljavanju web programera poslodavci obraćaju veliku pažnju ne samo na tehnologije s kojima je autor životopisa upoznat, nego i njegovoj prilagodljivosti i spremnosti za daljnje učenje i napredovanje (*Global Empoyees, 2020)*.

Gerencer (2020) navodi kako je kod navođenja vještina vrlo važno spomenuti i vještine komunikacije i prezentiranja koje su ključne za uklapanje u novu okolinu. Neke od mekih vještina koje predlaže dodati su: prilagodljivost (engl. *adaptability*), radna etika (engl. *work ethic*), kreativnost (engl. *creativity*) i slično. Za navođenje tehničkih vještina Gerencer predlaže jezične strukture poput: Zadužen za *full stack* web development za sve projekte za klijente (engl. *Responsible for full stack web development for all client projects*) i Implementirao agilni/lean razvoj u šest različitih razvojnih timova (engl. *Implemented Agile/Lean development process across six different development teams*) (Gerencer, 2020).

Prema opisu na stranici *Developers* (bez dat.), ***front end development*** odnosi si se na pretvaranje podataka u grafičko sučelje koje korisnik može koristiti. Iako se pozicije web developera i *front end developera* mogu preklapati, to ne mora uvijek biti slučaj („Developers“, bez dat.).

No bez obzira na razlike u opisu posla, savjeti i obrasci za pisanje životopisa su gotovo isti. Eilers (2020) na web stranici *Zety* predlaže strukturiranje životopisa za front end developera kao i kod web developera, osnovne informacije, iskustvo i edukacija navedeni u obrnutom kronološkom redoslijedu te naglašavanje vještina i postignuća relevantnih za poziciju za koju se životopis šalje. Kao i za ostale, i za ovu poziciju Eilers za one s manje iskustva, ili one koji žele promijeniti granu rada, umjesto sažetka životopisa predlaže dodavanje cilja (Eilers, 2020).

3.4. Zaključak pitanja i nalaza

Kroz analizu dostupnog sadržaja dobiveni su odgovori na većinu pitanja postavljenih u drugom poglavlju ovog rada. Analizirano je 11 obrazaca, 6 na hrvatskom i 5 na engleskom jeziku, te su međusobno uspoređeni kako je bilo planirano prilikom odabira metode. Zaključak koji proizlazi iz analize literature i online obrazaca za pisanje životopisa je da postoje minimalne razlike u obrascima unutar svih kategorija usporedbe.

4. Intervju

Jezični portal *Struna*[10] intervju definira kao razgovor sa svrhom dobivanja podataka, a polustrukturirani intervju kao intervju u kojemu istraživač sugovorniku dopušta manja tematska udaljavanja od postavljenih pitanja („Intervju“, bez dat.; „Polustrukturirani intervju“, bez dat.).

Za ovo je istraživanje autorica rada sva pitanja pripremila unaprijed prema informacijama i spoznajama dobivenim analizom obrazaca za pisanje životopisa u prethodnom dijelu rada te se od ispitanica nisu tražila dodatna pojašnjenja dobivenih odgovora. Međutim kako pitanja dopuštaju opširnije odgovore koji se kod različitih ispitanika mogu dosta razlikovati, provedeni intervjui mogu se smatrati polustrukturiranima.

4.1. Ispitanici

Prva je sudionica Lucija Zeljko zaposlena na poziciji *People Operations Associate*[11] u tvrtki Mediatoolkit koja se bavi razvojem alata za aplikacije za praćenje spominjanja u medijima. Mediatoolkit je također prema portalu *Moj posao* drugi najbolji poslodavci u kategoriji malih tvrtki za 2019. godinu („Moj posao“, 2019).

Druga je sudionica Mura Kokotović zaposlenica HR odjela[12] agencije za razvoj softvera CROZ. Prema vlastitoj stranici CROZ svake godine organizira ljetnu praksu u koju se uključuje preko 80 studenata na pozicije inženjera za razvoj softvera, inženjera za integracije (sistem inženjer), podatkovni inženjera, poslovnih analitičara/testera poslovnih aplikacija i UX/UI dizajnera/Front end developera, a svaki životopis prođe kroz ruke upravo HR odjela (CROZ, 2020).

Obje ispitanice imaju dugogodišnje iskustvo, ne samo u regrutaciji i selekciji zaposlenika, već i u radu IT tvrtki, stoga su obje savršeni kandidati za odgovaranje na pitanja povezana upravo uz temu ovog rada.

[10] Struna – tražilica naziva: http://struna.ihjj.hr/
[11] *People Operations* uključuje sve aktivnosti koje pomažu zaposlenicima biti produktivni na poslu (*Workable*, bez dat.)
[12] *Human Resources* (HR) odnosi se na odjel koji obavlja sve funkcije povezane s zapošljavanje, razvojem, kompenzacijom, sigurnošću i zdravljem i odnosima unutar organizacije (*Lumen*, bez dat.)

4.2. Intervju s Lucijom Zeljko

1a. Želite li vidjeti samo informacije koje se tiču pozicije na koju se osoba prijavljuje ili i neke druge detalje? Koji su to detalji?

Ako osoba bira koja iskustva i informacije ostaviti u CV-u, bolje je odabrati one koji su relevantniji za poziciju. Nekad su to recentna iskustva, nekad nisu, ali osim povezanosti s pozicijom za koju se osoba prijavljuje, dobro je pokazati kontinuitet usavršavanja; to znači da, ako postoji "rupa" u CV-u u nekom periodu jer osoba nije bila zaposlena, dobro je ponuditi neko objašnjenje, i tim bolje što se objašnjenje više odnosi na rad na sebi, učenje, projekt i sl. Unutar iskustva se cijeni navođenje konkretnih rezultata i iskustava - npr. umjesto "radio/la na aplikaciji X" navesti postignuća tijekom rada na toj aplikaciji koja pokazuju konkretno iskustvo.

2a. Kako se IT životopis razlikuje od drugih?

U smislu nekih glavnih dijelova, ne, ali potencijalno da u naglašavanju prethodnog iskustva u IT kompanijama, i/ili s određenim tehnološkim stackom. Rekla bih da je u IT-u, naročito kod agencijskih pozicija, češće korištenje drugih medija poput video sadržaja, web stranica ili aplikacija, igrica i sl. - nešto što nije slučaj u drugim sektorima.

3a. Primjećujete li neke velike razlike u životopisima Project managera i programera, osim u samom sadržaju?

Sam sadržaj dijelom određuje i strukturu CV-a. Project manageri, naročito oni iskusniji, uglavnom navode konkretne projekte koje su vodili (čak i kad su pod nekom vrstom NDA, pronađu način da opišu projekt bez da odaju informacije). Programeri, s druge strane, uglavnom iskustva opisuju kroz stack u kojem su radili, programski jezik, frameworke, baze, alate i sl. S obzirom na prirodu pozicije koja je puno više komunikacijske prirode, PM-ovi nastoje pokazati i taj set vještina već u samom životopisu, pa je stil i opširnost pojedinih dijelova u prosjeku drugačiji nego kod programera. Naravno, postoje iznimke u obje skupine.

4a. Koje su najčešće fraze koje srećete u životopisima na hrvatskom i engleskom jeziku?

Dynamic, team player, self-starter, responsible, communicative, top of X. Komunikativan, odgovoran, timski igrač.

5a. Jeli slika na životopisu poželjna?

Slika u CV-u može donijeti i pozitivan i negativan dojam, ovisno o njenom izboru i preferenciji osobe koja ga čita. Moje osobno mišljenje je da se taj prostor može kvalitetnije iskoristiti s dodatnim informacijama, a da će danas fotografija biti lako dostupna na društvenim

mrežama poput LinkedIna pa nema potrebe za dodatnim stavljanjem slike u CV. S druge strane, ako samo jedna osoba doda sliku, istaknut će se pred drugim kandidatima i biti upamćena.

6a. Hobiji na životopisu?

Više nego dobrodošli. Iako se i s njima može pretjerati ako je takvog sadržaja više nego onog vezanog uz poziciju za koju se osoba prijavljuje, jer ostavlja dojam da se 'prikriva' manjak kompetencija kako bi se uspjelo doći do idućeg kruga, najčešće intervjua. U svakom slučaju simpatičan način da se osoba predstavi poslodavcu bolje, kroz dojam o kakvoj se osobi radi i kako bi se uklopila u postojeći tim.

7a. Što mislite o *Europass* životopisu?

Europass je standard na kojem neke kompanije još uvijek inzistiraju i u smislu ključnih dijelova koje sadrži on je kao minimum sasvim u redu. Međutim, ne nudi previše prostora za kreativnost i personalizaciju, koje poslodavci cijene.

8a. Najkreativniji životopis koji ste ikada vidjeli?

To su obično CV-evi u obliku web stranica kandidata, koje mogu biti zaista kreativne - primjerice, 3D prikaz gdje se kao u igrici u autiću krećete kroz informacije koje su dizajnirane kao lokacije na cesti. Od onih koje dolaze u Mediatoolkit ti su najčešće video životopisi, oko kojih se kandidati jako potrude i pokažu puno osobnosti i motivacije za poziciju.

9a. Dizajn s bojama ili samo lijepo uređen Word?

Svi vole vidjeti dobar dizajn, ali lijepo uređen Word može sasvim dobro funkcionirati. To će ovisiti i o poziciji i profilu kompanije u koju se osoba prijavljuje - isti Word će se možda u kreativnoj agenciji procijeniti manjkom truda, dok će se u banci živopisan CV s puno boje i kreativnih elemenata možda procijeniti negativno, neprimjereno.

10a. Traži li Mediatoolkit životopis na hrvatskom ili engleskom, jeli to specifično za informatičku struku?

U Mediatoolkitu prihvaćamo obje vrste životopisa - kompanije koje traže CV isključivo na engleskom najčešće za to imaju poseban razlog (npr. središnjica izvan Hrvatske). Rekla bih da je to možda češće u IT-u zbog puno kompanija koje u Hrvatskoj imaju samo dio poslovanja, ali da nije specifično za IT.

11a. Gleda li se svaki životopis stvarno samo 6 sekundi?

I da i ne. Kad za to postoji dovoljno vremena, pročitat će se cijeli CV, no i dalje ostaje činjenica da se dojam stvara u malom broju sekundi.

12a. Koriste li hrvatske tvrtke ATS tj. *Applicant tracking system*?

Apsolutno. Većina kompanija ulaže u ovu vrstu automatizacije iz jednog od ovih razloga - puno prijava koje se trebaju procesirati, puno selekcijskih procesa/rast, ili period kad uvide većinu prvih formalnih HR/*People procesa*, na nekih 40-ak zaposlenika.

4.3. Intervju s Murom Kokotović

1b. Želite li vidjeti samo informacije koje se tiču pozicije na koju se osoba prijavljuje ili i neke druge detalje?

Ne, kompletno! Primijetila sam da često studenti koji se prijavljuju za developera ili analitičara, a tri ljeta prije su konobarili ili radili na baušteli ne stave to jer ne misle da je relevantno. I onda ja dobijem klasični „faks“ CV i pomislim: „Evo ga na, tatin sin, svako ljeto landra okolo po plaži i ništa ne radi“. A ako ja vidim da netko svake godine radi, pogotovo ako je u istoj branši ili istom poslu, onda ja mislim: „Ok, to se dijete trudi, hoće pomoći sebi, roditeljima, zaraditi džeparac, očito je u stanju dobiti posao, zadržati posao…“. Još ako se poslodavac ponavlja, znači da je dobar, savjestan, odgovoran. Znači ja iz tih dodatnih informacija iščitam još tonu stvari, a vi mislite da je meni samo bitno da ste vi programirali 100 godina prije, a nije. Tako da sva ta neka volontiranja, u azilima, staračkim domovima i slično su dobrodošla i grade sliku o toj osobi koja je kompletnija, a ne samo: „Evo mene, tu sam i studiram“.

2b. Razlikuje li se IT životopis od drugih?

Ne bih rekla, razlikuje se samo u tehnologijama. IT-jevci će imati tonu tih alata u kojima su radili, a neki ljudi koji se javljaju za administraciju, HR ili marketing imaju Office i slično. Ali dobro onda imaju neke druge svoje vještine koje naglašavaju, npr. komunikacijske. Ali u principu po nekakvoj strukturu - obrazovanje imaju jedni i drugi, radno iskustvo imaju i jedni i drugi, itd.

3b. Primjećujete li neke velike razlike u životopisima poslovnih analitičara i programera, osim u samom sadržaju?

Ne. Samo tehnologija i vještine.

4b. Koje su najčešće fraze koje srećete u životopisima na hrvatskom i engleskom jeziku?

Pa najgore mi je kada dobijem ta motivacijska pisma u kojima su svi pedantni, odgovorni, timski igrači i to, tipa sada za prakse smo dobili 460 CV-eva. Nekad ljudi na kraju intervjua pitaju: „Zašto ste baš mene pozvali na razgovor“, uglavnom više šanse imaju ljudi koji

to pismo napišu baš ono iz duše i da ja kroz to vidim kako razmišlja, kako se predstavlja, kako doživljava sebe, kako doživljava posao, nego kad mi s interneta skinu te neke šprance gdje su te idealne rečenice koje sam ja vidjela već 100 hiljada puta i zapravo mi ništa ne govore o osobi. Volim i kad mi neku šalu ubace i neku polukritiku na sebe, ili zahvaljuju na vremenu što si utrošio na čitanje ovo ono, sve nešto di ja razlikujem kandidate, a ne da imam potpuno ista pisma i CV-jeve, čim se po bilo čemu to izdvoji, to je već plus. Tako da to, odgovoran sam, organiziran i timski igrač, željan učenja i novih stvari, zar nismo svi?

5b. Volite li vidjeti sliku na životopisu?

Ne znam, u biti ne. Jer su uglavnom loše. Ili su neke svadbene ili su neke sa osobnih pa ljudi izgledaju kao da su iz zatvora izašli, rijetko sam dobila neku sliku koja je dobra, ili su ljudi znaš *presređeni*, *photoshopirani*, svjetlo, ovo ono. Pa očekuješ jednu osobu, onda kad dođe na razgovor ta svoja osoba, već imaš osjećaj da te netko prevario. Imali smo jednu kolegicu koja je u CV-u imala sliku, izgledala je kao manekenka - ravna kosa, *isfenirana*, našminkana, ono ne znaš zašto se prijavljuje za posao, i onda kad je došla tu gledam tko je ta mala *spodobica*, znaš ono, lošiji ten, čupava, neka karirana košulja, *grunge* stil, i mi se upoznamo i ja si mislim: „bože mili“. Tako da ono, kada bi netko uspio staviti stvarna dobru sliku - kao to sam ja, bez da je to najidealnija slika ikad, to bi bilo dobro, ali to se dogodi vrlo rijetko, jer naravno stavit ćeš neku najljepšu sliku. Ljudi čudno ispadaju, izgledaju kao neki ubojice, psihopati, još ako su malo proćelavi. Baš bolje ne.

6b. Bi li se u životopisu trebali navoditi hobiji?

Da. To je zanimljivo. Svašta zna bit, povijesno mačevanje, imamo kolegu sistemaša tu na praksi.

7b. Volite li vidjeti *Europass* životopis?

Pa u biti ne, jer dosta vuku ljude na tu šprancu i onda ne znam, ljudi misle da ne treba, ali nekako imam dojam da su ti baš šturi. Najmanje informacija u biti ima u tom formatu. Sad, ima ljudi koji pobjede format i uspiju i u njemu raspisat što su radili na projektima. Ali većina ima dojam da je to tako zadano pa ljudi misle da oni ne mogu stisnuti *enter* da to malo raspišu. I onda to bude tri reda: „čovječe što da radim s tobom?“. Viđala sam ih dobre, ali većinom budu loši u tom formatu.

8b. Najkreativniji životopis koji ste ikada vidjeli?

Imali smo vizualno zanimljivo od dizajnera koji se prijavljuju, bio je jedan kao interaktivni. To je bilo čak i u nekoj aplikaciji. Ti to nešto klikneš pa se to nešto otvara, pa nešto leti pa to ovo pa ono, šta je, da je onako neki *vulgaris* pozicija bilo bi mi malo *too much*, kaj

radiš, ali s obzirom da je bila pozicija ta dizajnerska, onda je imalo smisla da je to kao neki uradak kojim se predstavljao. A što se tiče, sadržaja, pa tu sad baš ta kreativnost ne dolazi do izražaja, kada imaš zadanu formu, obrazovanje, što ćeš ti sad? Zato u motivacijskom pismu može doći do izražaja. Bitno mi je u CV-u da bude opisano. Da mi ne pišeš „na faksu sam radila projekt aplikacija Školsko zvono“, nego da mi napišeš, „koja je služila, ili automatizirala ovo ono, radilo smo to tako i tako, bilo nas je toliko u timu, moja je rola bila ta i ta“, jer ljudi vrlo često napišu „radio sam u projektu tom i tom“ i tehnologije u tom projektu, i onda ih pozovemo i piknemo, „aha radio si *angular*“, „a to je radio kolega“, pa onda *spring boot* „A to je radio drugi kolega“, a dobro što si ti radio „a ja sam pisao dokumentaciju“. onda navedi: „na projektu se radio s tim i tim tehnologijama, ali ja sam radio…“, jer ovako opet ispadne da si se uljepšao.

9b. Dizajn s bojama ili samo lijepo uređeni Word?

A sve ovisi, ako je pregledno i ne jako natrpano, mislim realno, kada iščitavaš 460 CV-eva ako su svi onaj *Europass*, malo te ubije u pojam. Onda dobro dođe neki drugačiji format, ali ti takvi s tim točkicama ovo i ono, znaju biti nepregledni, i onda mi je isto zlo. Tako da treba pazit da to bude lijepo strukturirano. Aha, tu su tehnologije i logika kako si se ti izrazio je ta. Znaju baš pomiješat, stave obrazovanje pa projekte na faksu pa onda *skillove*, pa sa strane radno iskustvo i projekte pa onda pak jezike, što nema smisla, onda radije imaj formu: projekti na faksu i na poslu i onda *skillovi* - tehnički, jezični, *soft skillovi*. Pa onda imaš neku logičku strukturu.

10b. Traži li CROZ životopise na hrvatskom ili engleskom?

Pa više volimo na hrvatskom, ali nam je jasno da dobijemo na engleskom s obzirom da nam je stranica karijera na engleskom, jer nam je cijeli web na engleskom, iako bi mi voljeli da nam je stranica karijera na hrvatskom. Realno ciljamo na domaće zaposlenike, a ne na strance, i nekako imamo taj đir komunikacije s humorom i nekim dosjetkama, *rečeničicama*, i slično što na engleskom ne možeš dočarat. Tako da bi mi više voljeli da je na hrvatskom stranica karijera pa bi to povuklo ljude da pišu životopise na hrvatskom. Više volimo dobiti na hrvatskom jer nekako smatramo da se pismenost i duh lakše iskomuniciraju na hrvatskom. Jer ako meni netko piše na engleskom ja ne znam zna li onda on „č“ i „ć“, „ije“ i „je“ i tako. I uvijek su to šturije informacije, i onda ne znaš jeli zato što je štur životopis ili ne zna dobro engleski pa se sad nije raspištoljio.

11b. Gleda li se svaki životopis stvarno samo 6 sekundi?

Ja sigurno ne gledam samo šest sekundi, tko to kaže? 6 sekundi? 1…2…3…4…5…6… ne… Ja bar 3, 4 minute na svaki potrošim. Kaj možeš u 6 sekundi?

12b. Koriste li hrvatske tvrtke ATS tj. Applicant tracking system?

Mi smo prije imali svoju aplikaciju, sada imamo taj TalentLyft i to automatski kad se ti prijaviš nama ulaziš u bazu, ali mi svaki životopis koji dođe i svaku prijavu, uredno otvorimo, pročitamo, damo evaluaciju, stavimo *tagove*: zovi na razgovor, šalji zadatak, šalji potvrdu prijave. Ali nikada ja nisam ne pogledala prijave pa onda kad mi treba tražila npr. Java. Tako da mi to ne koristimo.

13b. Želite li da kandidati u svojim životopisima imaju sažetak odnosno *summary*?

Pa može, da.

14b. CROZ ima interne životopise svojih zaposlenika?

Svi zaposlenici kad dođu, dobiju listu zadataka i moraju popuniti taj svoj interni životopis, to onda mi imamo u bazi i obično kad ljudi počinju raditi na nekim projektima, ili kada se javljamo na tendere, moramo priložiti životopise tih naših ljudi. Čak imamo i aplikaciju koja lagano kreće u produkciju, da ljudi ne ažuriraju to u Wordu i šalju nego aplikacija automatski iz Tashija[13] povlači što si radio, projekte, a iz druge aplikacije povlači na kojim si sve edukacijama bio i koje si tečajeve držao. I onda imaš neki kostur pa kada ga uljepšavaš, treba ti manje vremena nego: „Ej šta sam radio prije dvije godine“, ovako je sve unutra, već iz Tashija. Imamo ih na engleskom i na hrvatskom.

4.4. Analiza informacija dobivenih putem intervjua

U ovom su potpoglavlju sažeti najrelevantniji savjeti ispitanica te su dobivene informacije uspoređene s informacija dobivenih iz literature za pisanje životopisa i analize obrazaca životopisa na engleskom i hrvatskom jeziku koje je provela i u prethodnom poglavlju opisala autorica ovog rada.

Potvrđeno je da se životopisi u informatičkim zanimanjima ne razlikuju od onih u općenitom poslovnom kontekstu osim po sadržaju (pitanja 2a, 2b, 3a i 3b). Struktura životopisa i korištene jezične strukture su uglavnom isti. Životopis je dobro prilagoditi poziciji za koju se šalje, ako se šalje za kreativne pozicije, onda je poželjno i da je životopis kreativan, u ostalim slučajevima, sasvim je dovoljan dobro uređen Word (pitanja 8a, 8b, 9a i 9b). Ako se autor životopisa ipak odluči koristiti obrazac s izraženim dizajnom, potrebno je voditi brigu o čitljivosti i logičnom rasporedu sadržaja (pitanje 9b).

[13] Tashi je interna aplikacija za praćenje vremena i zadataka na kojima zaposlenici rade

Ispitanice predlažu izbjegavanje klišeja i originalnost, kao i dodavanje hobija (pitanja 4b, 6a i 6b). Također, za razliku od prijedloga u većini izvora, na životopisu su dobrodošle i informacije koje nisu relevantne za poziciju za koju se šalje ako stvaraju bolju sliku o autoru životopisa (pitanja 1a i 1b). Što se tiče odabira jezika za pisanje životopisa, uglavnom je dobra ideja prilagoditi jezik onome na kojem je napisana stranica karijera tvrtke. Engleski jezik najčešće traže tvrtke koje u Hrvatskoj imaju samo podružnicu, a središte im je u inozemstvu (pitanja 10a i 10b).

Potvrđeno je da *Europass* obrazac nije omiljen među poslodavcima, jer stvara siromašni životopis te da se preferiraju originalniji pristupi s više mogućnosti prilagodbe vlastitom sadržaju (pitanja 7a i 7b)

Ispitanice su potvrdile većinu savjeta prikupljenih analizom obrazaca za pisanje životopisa i uglavnom im se odgovori poklapaju ili nadopunjuju, međutim iako izvori daju dobre generalne savjete i dalje je poželjno istražiti kulturu tvrtke i tome prilagoditi životopis i izražavanje.

5. Zaključak

U ovom je rada definiran životopis, nabrojene su njegove vrste, moguće strukture sadržaja ili informacija te njegovi uobičajeni formati. Analiza i usporedba 11 odabranih obrazaca dostupnih na internetskim izvorima dale su odgovore na sljedeća **pitanja**:

1. Koje podatke životopis mora sadržavati?

Na temelju provedenog istraživanja svaki životopis, bez obzira na jezik ili struku, mora sadržavati kategorije informacija: osobne informacije, sažetak, edukacija, radno iskustvo i vještine. Osim ovih, poželjno je dodati sažetak i hobije.

2. Kako napisati životopis ako nemamo prijašnje iskustvo?

Nakon analize dostupnih savjeta za pisanje životopisa može se zaključiti da kandidati koji nemaju prijašnje iskustvo svoje životopise mogu napisati u formi funkcionalnog životopisa i tako naglasiti svoje vještine i potencijalni doprinos tvrtki. Iako, u iskustvo se mogu ubrajati i samostalni projekti, radionice i slično.

3. U kojem formatu pisati životopis?

Analizirani izvori predlažu životopis pisati u tabličnom formatu i potrebno je posebno obratiti pažnju na preglednost i cjelovitost slike koju životopis stvara o njegovom autoru.

4. Preferiraju li hrvatski IT poslodavci životopise na hrvatskom ili engleskom jeziku?

Kroz intervjue je zaključeno da ukoliko nije posebno naglašeno i stranica tvrtke je na hrvatskoj, poželjno je poslati životopis na hrvatskom jeziku, ali prihvaća se i onaj na engleskom.

Glavni je cilj rada bio napraviti **usporedbe** životopisa prema različitim kriterijima i zaključeno je sljedeće:

1. Usporedba obrazaca na hrvatskom i engleskom jeziku, za svaki jezik posebno.

Na temelju analize odabranih obrazaca u ovom radu zaključeno je da postoje minimalne razlike u obrascima, uglavnom su to detalji. Neki obrasci predlažu dodavanje slike i informacija poput datuma rođenja, bračnog statusa i sl., dok drugi uopće ne spominju nabrojano.

2. Međusobna usporedba obrazaca na hrvatskom i engleskom jeziku

Najveća razlika koja se može primijetiti u analiziranoj literaturi je u sažetku životopisa koji predlažu dodati gotovo svi engleski obrasci, a u intervjuu je zaključeno da ih je poželjno dodati i u životopis napisan na hrvatskom jeziku.

3. Usporedba obrazaca u općenitom poslovnom kontekstu s onim za uže područje struke na hrvatskom i engleskom jeziku.

Nakon provedbe analize obrazaca i provedbe intervjua može se zaključiti da se obrasci u informatičkoj struci razlikuju samo prema sadržaju. Struktura životopisa i prijedlozi jezičnih struktura su isti.

Na samom kraju, iako postoji veliki broj materijala koji savjetuju kako što bolje napisati životopis, savjeti su uglavnom isti ili vrlo slični. Bez obzira na jezik, obrazac, ili struku, životopisi se minimalno razlikuju te se preferencije poslodavaca svode na osobne preferencije HR djelatnika ili kulturu tvrtke. Stoga, savjete ne treba shvaćati suviše doslovno, jer poslodavci će ipak najviše primijetiti onaj životopis koji najbolje opisuje njegova autora.

Popis literature

Adecco. (bez dat.). *Savjeti za pisanje životopisa.* Preuzeto s https://www.adecco.hr/savjeti-za-pisanje-zivotopisa/

Ashley, A. (2003). *Oxford handbook of commercial correspondence*. Oxford: Oxford University Press.

Badurina, L.; Marković, I.; Mićanović, K. (2007). *Hrvatski pravopis*. MH. Zagreb.

Career Builder. (2012). Nearly Three in Ten Employers Have Caught a Fake Reference on a Job Application. *PR Newswire*. Preuzeto s http://press.careerbuilder.com/2012-11-29-Nearly-Three-in-Ten-Employers-Have-Caught-a-Fake-Reference-on-a-Job-Application

ChefING. (2018). *Što se stvarno gleda?*. Preuzeto s https://www.chefing.club/cv-sto-se-stvarno-gleda/

CROZ. (2020). *Studentske prakse (CROZ ljetni akcelerator)*. Preuzeto s https://croz.talentlyft.com/jobs/studentske-prakse-croz-ljetni-akcelerator-grk

CV Maker. (bez dat.) *Alat za izradu životopisa.* Preuzeto s https://cvmkr.com/hr/CV/new#1

CV. (bez dat.) U *Hrvatskom jezičnom portalu*. Preuzeto s http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search

Developers. (bez dat.). *Front-End Web Developer Job Description Template*. Preuzeto s https://www.toptal.com/front-end/job-description

Duszynski, M. (2020). *Professional Resume Summary Examples*. Preuzeto s https://zety.com/blog/resume-summary?gclid=CjwKCAjwkoz7BRBPEiwAeKw3qz_P3SV9eOPN3oSO_cQZB8xUTrTHxIhaq-X9jdnIlXJGFNu_t6guVRoCsLUQAvD_BwE

Duszyński. (2020). *ATS Friendly Resume Template for 2020. Format, Guide, and Examples.* Preuzeto s https://zety.com/blog/ats-resume

Eilers. C. (2020). *Front End Developer Resume Example & Guide*. Preuzeto s https://zety.com/blog/front-end-developer-resume-example

Europass. (bez dat.). *Obrazac za pisanje životopisa na engelskom jeziku.* Preuzeto s https://www.eea.europa.eu/about-us/jobs/template-europass-cv/view

Europass. (bez dat.). *Obrazac za pisanje životopisa na hrvatskom jeziku.* Preuzeto s http://arhiva.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/cv_standardeuobrazac-1392298403.doc

Europska Unija. (bez dat.). *Europass*. Preuzeto s https://europa.eu/europass/hr

Frković, M. (bez dat.). *Definicija temeljnih IT znanja*. Preuzeto s http://www.infotrend.hr/clanak/2015/4/definicija-temeljnih-it-znanja,83,1138.html

Gerencer. T. (2020). *Web Developer Resume Examples*. Preuzeto s https://zety.com/blog/web-developer-resume

Global Employees. (2020). *Is Web development a good career choice in 2020?*. Preuzeto s https://medium.com/@globalemployees116/is-web-development-a-good-career-choice-in-2020-1d239170cb51

Hrvatski zavod za zapošljavanje [HZZ]. (2018). *Zamolba i životopis*. Preuzeto s https://www.hzz.hr/usluge-poslodavci-posloprimci/zamolba-i-zivotopis/

Informacijska i komunikacijska tehnologija. (2020). U *Leksikografski zavod Miroslav Krleža*. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje.* Preuzeto s https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27406

Informacijska tehnologija. (bez dat.) U *Hrvatskom jezičnom portalu*. Preuzeto s http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search

Informatička struka. (bez dat.). U *Glosbe*. Preuzeto s https://hr.glosbe.com/hr/en/informati%C4%8Dka%20struka

Information Technology. (bez dat.). U *Glosbe*. Preuzeto s https://hr.glosbe.com/hr/en/Information%20Technology

Intervju. (bez dat.) U *Struni*. Preuzeto s http://struna.ihjj.hr/naziv/intervju/22161/

Ivanetić, N. (2003). *Uporabni tekstovi*. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Krampus, V., Miljković Krečar, I. i Ramljak, O. (2016). Analiza kvalitete radnih životopisa s obzirom na formu, sadržaj i jezičnu ispravnost. *Zbornik Sveučilišta u Dubrovniku,* (3), 31-48. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/169953

Kurtuy, A. (2020). *CV vs Resume - What are the Differences & Definitions*. Preuzeto s https://novoresume.com/career-blog/cv-vs-resume-what-is-the-difference

Lipljin, N. (1993). Čime se bave informacijske znanosti?. *Journal of Information and Organizational Sciences,* (17), 67-91. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/79439

Lumen. (bez dat.). *The Functions and Goals of HR.* Preuzeto s https://courses.lumenlearning.com/boundless-business/chapter/the-functions-and-goals-of-hr/

Martinuš, M. (2016). *Što izostavljanje podataka iz CV-a otkriva poslodavcima?*. Preuzeto s https://moja-karijera.hr/izostavljanje-podataka-iz-cv-a/

Martinuš, M. (2018). *Ima li otvorena molba smisla?*. Preuzeto s https://moja-karijera.hr/kako-se-pise-otvorena-molba/

McDermott, A. (2020). *Business Analyst Resume Samples (+Summary Examples*). Preuzeto s https://zety.com/blog/business-analyst-resume

Microsoft. (bez dat.). *Obrasci za pisanje životopisa na hrvatskom jeziku. Preuzeti s* https://templates.office.com/hr-hr/%C5%BEivotopis-tm00002021, https://templates.office.com/hr-hr/%c5%bdivotopis-funkcionalni-dizajn-tm00002023

Microsoft. (bez dat.). *Obrazac za pisanje životopisa na engleskom jeziku. Preuzeto s* https://templates.office.com/en-us/modern-chronological-resume-tm16402488

Middle, H. (2002). Business English. U Rundell, M. (ur.), Macmillan English dictionary for advanced learners (str. LA20-LA21). Oxford: Macmillan.

Moj posao. (2011). *Životopis IT stručnjaka*. Preuzeto s https://www.moj-posao.net/Savjet/70887/Zivotopis-IT-strucnjaka/43/

Moj posao. (2018). *Kako napisati CV kad nemaš radno iskustvo*. Preuzeto s https://www.moj-posao.net/Savjet/72040/Kako-napisati-CV-kad-nemas-radno-iskustvo/51/

Moj posao. (2019). *Najbolji poslodavci u 2019*. Preuzeto s https://www.moj-posao.net/Vijest/78867/Najbolji-poslodavci-u-2019-dm-Infinum-i-COBE/

Novo Resume. (bez dat.). *Alat za izradu životopisa.* Preuzeto s https://novoresume.com/editor/resume/28d040d0-de53-11ea-b2da-c79c0116e055#

Obrazac. (bez dat.) U *Hrvatskom jezičnom portalu*. Preuzeto s http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search

Polustrukturirani intervju. (bez dat.) U *Struni*. Preuzeto s http://struna.ihjj.hr/naziv/polustrukturirani-intervju/25250/#naziv

Predložak. (bez dat.) U *Hrvatskom jezičnom portalu*. Preuzeto s http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search

Resume Coach. (bez dat.). *Alat za izradu životopisa.* Preuzeto s https://app.resumecoach.com/editor/resume/abdaf7d8-d66d-45dd-b719-16f619c2dfc9/edit/contact-information

Resume Genius. (2015). *Business Analyst Resume Example*. Preuzeto s https://resumegenius.com/resume-samples/business-analyst-resume-example

Resume Genius. (2015). Web Developer Resume Example. Preuzeto s https://resumegenius.com/resume-samples/web-developer-resume-example

Resume Genius. (bez dat.). *Alat za izradu životopisa.* Preuzeto s https://resumegenius.com/resume-templates/modern-templates#2020

Resume Right. (bez dat.). *Resume, CV or Bio?*. Preuzeto s https://www.resumeright.com.au/page/Blog/Resume_Tips/Resume_CV_or_Bio/

Spain Internship. (bez dat.) *Kako napisati dobar CV?*. Preuzeto s https://www.spain-internship.com/hr/faq/kako-napisati-dobar-cv

Tomaszewski, M. (2020). *50+ Resume Objective Examples: Career Objectives for All Jobs*. Preuzeto s https://zety.com/blog/resume-objective

Tomaszewski, M. (2020). *The Difference Between a CV vs a Resume Explained*. Preuzeto s https://zety.com/blog/cv-vs-resume-difference

U.S. Bureau of Labor Statistics. (2019). Baby boomers born from 1957 to 1964 held an average 12.3 jobs from 18 to 52. *The Economics Daily.* Preuzeto s https://www.bls.gov/opub/ted/2019/baby-boomers-born-from-1957-to-1964-held-an-average-of-12-point-3-jobs-from-ages-18-to-52.htm

University of Pennsylvania. (bez dat.). *English for Career Development* [Online tečaj]. Preuzeto s https://www.coursera.org/learn/careerdevelopment/home/welcome

Ured za međunarodnu suradnju. (bez dat.). *Erasmus+ stručna praksa*. Preuzeto s http://www.unizg.hr/suradnja/medunarodna-razmjena/razmjena-studenata/strucna-praksa/erasmus/

Ured za udruge. (bez dat.) *Obrazac za pisanje životopisa na hrvatskom jeziku.* Preuzeto s https://udruge.gov.hr/UserDocsImages/UserFiles/file/Obrazac%20%C5%BEivotopisa.doc

Uređena zemlja. (bez dat.). *Obrazac za pisanje životopisa na hrvatskom.* Preuzeto s http://www.uredjenazemlja.hr/UserDocsImages/Naba_natjecaji/Glina%20operateri_ponovljeno/Obraza c___zivotopisa_IC.doc

Vulkov, V. (bez dat.). *Business Analyst Resume: Examples, Samples, and Tips*. Preuzeto s https://enhancv.com/resume-examples/business-analyst/

Workable. (bez dat.). *What is people operations?*. Preuzeto s https://resources.workable.com/hr-terms/people-operations-definition

Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje. (2005). Strasbourg: Vijeće za kulturnu suradnju, Odbor za obrazovanje, Odjel za suvremene jezike. Zagreb: Školska knjiga

Životopis. (bez dat.) U *Hrvatskom jezičnom portalu*. Preuzeto s http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search

Životopis. (bez dat.). U *Glosbe*. Preuzeto s https://hr.glosbe.com/hr/en/%C5%BEivotopis

Popis slika

Slika 1. Izrada životopisa u alatu CV maker (https://cvmkr.com/hr/CV/new#0) 8

Prilozi

Prilog 1 Primjer obrasca životopisa na hrvatskom jeziku Ureda za udruge

Životopis	
Osobni podaci	
Ime / Prezime	**Zamijenite ovaj tekst imenom i prezimenom**
Adresa(e)	Zamijenite ovaj tekst vašom adresom (ulica, kućni broj, poštanski broj, grad)
Telefonski broj(evi)	Broj (evi) fiksnog telefona: Broj mobilnog telefona: Broj(evi) faksa:
E-mail	Zamijenite ovaj tekst vašom e-mail adresom
Državljanstvo	Zamijenite ovaj tekst vašim državljanstvom
Datum rođenja	Zamijenite ovaj tekst datumom vašeg rođenja
Spol	Muški / Ženski
Radno iskustvo	
	Zasebno unesite svako radno mjesto / zaposlenje, počevši s posljednjim
Datumi	Navedite datum (godinu) početka i završetka zaposlenja
Zanimanje ili radno mjesto	Navedite naziv vašeg zanimanja / radnog mjesta
Glavni poslovi i odgovornosti	Navedite glavne poslove koje obavljate ili ste obavljali na navedenom radnom mjestu
Naziv i adresa poslodavca	Navedite naziv i adresu poslodavca
Vrsta djelatnosti ili sektor	Navedite vrstu djelatnosti ili sektor u kojem djeluje poslodavac
Obrazovanje i osposobljavanje	
	Zasebno unesite svaki važniji program obrazovanja ili osposobljavanja koji ste završili, počevši s posljednjim.
Datumi	Navedite datum (godinu) početka i završetka obrazovanja ili osposobljavanja
Naziv dodijeljene kvalifikacije / zvanje	Navedite naziv kvalifikacije kako je to navedeno u diplomi ili svjedodžbi, vaše zvanje
Glavni predmeti / stečene profesionalne vještine	Navedite glavne predmete koje ste savladali i/ili koje ste profesionalne vještine stekli tijekom obrazovanja ili osposobljavanja
Naziv i vrsta ustanove pružatelja obrazovanja i osposobljavanja	Navedite naziv ustanove u kojoj ste se obrazovali ili osposobljavali
Razina prema nacionalnoj ili međunarodnoj klasifikaciji	Navedite stupanj / razinu kvalifikacije
Osobne vještine i kompetencije	
Materinski jezik	**Navedite materinski jezik** (ako je važno, navedite dodatne materinske jezike)
Drugi jezik(ci)	

Samoprocjena	Razumijevanje		Govor		Pisanje
Europska razina (*)	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
_____ **jezik**					
_____ **jezik**					

(*) *Zajednički europski referentni okvir za jezike*

Računalne vještine i kompetencije	Zamijenite ovaj tekst opisom kompetencija i navedite gdje ste ih stekli
Umjetničke vještine i kompetencije	Zamijenite ovaj tekst opisom kompetencija i navedite gdje ste ih stekli
Druge vještine i kompetencije	Zamijenite ovaj tekst opisom kompetencija i navedite gdje ste ih stekli
Vozačka dozvola	Navedite posjedujete li vozačku dozvolu te za koje kategorije vozila
Dodatne informacije	Ovdje unesite sve podatke koji mogu imati neku važnost, primjerice, osobe za kontakt, preporuke itd.)
Dodaci	Navedite dokumente koje prilažete životopisu
Datum popunjavanja ili zadnjeg ažuriranja životopisa	
Potpis	

Prilog 2 Primjer obrasca životopisa na hrvatskom jeziku programa Uređena zemlja

Obrazac životopisa (CV)

Ime:	
Prezime:	
Datum rođenja:	
Državljanstvo:	
Spol:	
Adresa:	_____ _____ Telefon: _____ Mobitel: _____ E-mail: _____
Stečeno zvanje:	

Ključne kvalifikacije:

[*Opišite relevantno iskustvo i stručno usavršavanje. Opišite stupanj odgovornosti na prethodnim poslovima i navedite datume i lokacije. Ispunite oko pola stranice.*]

Naobrazba:

[*Ukratko navedite školu i/ili fakultet koje ste pohađali, certifikate i vrijeme dobivanja istog. Ispunite oko jedne četvrtine stranice.*]

Radno iskustvo:

[*Započevši sa sadašnjim radnim mjestom, nabrojite obrnutim kronološkim redoslijedom sva radna mjesta od završetka škole, uz datume, imena organizacija, nazive radnog mjesta, mjesta obavljanja zadataka. Za iskustvo u posljednjih deset godina također navedite tipove aktivnosti i reference klijenata, po potrebi. Ispunite do 2 stranice.*]

Period:	**Mjesto i opis rada:**

Jezici:

[*Za svaki jezik navedite razinu znanja: izvanredno, dobro, zadovoljavajuće, ili slabo, u govoru, čitanju i pismu.*]

Jezik	Govor	Čitanje	Pisanje

Ostalo:

[*Navesti ostala relevantna znanja i vještine npr. posjedovanje vozačke dozvole, daktilografija, i sl.*]

Ovjera:

Ja, niže potpisan/a, potvrđujem da po mojem saznanju i mišljenju, ovi podaci točno opisuju mene, moje kvalifikacije i iskustvo.

Datum:

[Potpis] *dan/mjesec/godina*

Prilog 3 Primjer obrasca životopisa tvrtke Microsoft na hrvatskom jeziku, funkcionalni

[Vaše ime i prezime] | [Životopis]

[Ulica i broj, poštanski broj, grad] | [Telefonski broj] | [Adresa e-pošte]

Cilj

[Da biste zamijenili tekst savjeta vlastitim, odaberite redak teksta i počnite tipkati. Da biste dobili najbolje rezultate prilikom odabira teksta za kopiranje ili zamjenu, u odabir znakova nemojte uvrstiti razmak desno od njih.]

Znanja i vještine

[Na kartici Dizajn na vrpci pogledajte galerije tema, boja i fontova da biste jednim klikom pronašli prilagođeni izgled.]

Iskustvo

[Naziv radnog mjesta] - [Naziv tvrtke] [Datumi od] - [do]
[Ovdje unesite kratak sažetak glavnih zaduženja i najvećih postignuća.]

[Naziv radnog mjesta] - [Naziv tvrtke] [Datumi od] - [do]
[Ovdje unesite kratak sažetak glavnih zaduženja i najvećih postignuća.]

Obrazovanje

[Naziv obrazovne ustanove] - [stupanj, mjesto] [Datumi od] - [do]
[Ovdje biste trebali uvrstiti prosjek ocjena i kratak sažetak relevantnih predmeta, nagrada i pohvala.]

Komunikacija

[Nakon te ste velike prezentacije dobili sjajne ocjene. Nemojte se toga sramiti! Ovdje možete pokazati kako dobro radite i surađujete s drugima.]

Vodstvo

[Jeste li predsjednik studentskog kluba, predstavnik kućnog savjeta ili koordinator tima u nekoj dobrotvornoj ustanovi? Vi ste prirodni vođa - recite nam to bez ustručavanja!]

Prilog 4 Primjer obrasca životopisa tvrtke Microsoft na hrvatskom jeziku, kronološki

[Vaše ime i prezime]

[Telefon] **[E-pošta]**
[Adresa], [Poštanski broj, grad] **[Web-mjesto]**

Profesionalni profil

[Navedite sažetak profesionalnog iskustva i obrazovanja važnih za željeno radno mjesto]

- [Preuzmite bilo koje oblikovanje teksta koje vidite u ovom dokumentu jednostavnim klikom u grupi Stilovi na kartici Polazno. Primjerice, ovaj stil ima naziv Grafička oznaka.]
- [Relevantna vještina 1]
- [Relevantna vještina 2]
- [Relevantna vještina 3]

Profesionalna postignuća

[Polje ili područje postignuća]

- [Da biste zamijenili bilo koji tekst rezerviranog mjesta (kao što je ovaj), samo ga odaberite i počnite pisati. Nemojte odabrati bjelinu lijevo ili desno od odabranih znakova.]
- [Postignuće 1]
- [Postignuće 2]
- [Postignuće 3]

Iskustvo

[Datumi od] – [do]
[Naziv radnog mjesta], [Naziv tvrtke], [Grad, država]

[Datumi od] – [do]
[Naziv radnog mjesta], [Naziv tvrtke], [Grad, država]

Obrazovanje

[Stručna sprema]
[Naziv obrazovne ustanove]
[Mjesto]
[Datum]

Reference

[Naziv preporuke]
[Naslov, tvrtka]
[Podaci za kontakt]

Prilog 5 Primjer *Europass* obrasca životopisa na hrvatskom jeziku

europass Curriculum vitae

OSOBNE INFORMACIJE

Zamijenite imenom/ima prezimenom/ima

[Sva su polja u životopisu izborna. Izbrišite sva prazna polja.]

Zamijenite nazivom ulice, kućnim brojem, gradom, poštanskim brojem, državom.

Zamijenite telefonskim brojem Zamijenite brojem mobitela

Zamijenite adresom/adresama e-pošte

Zamijenite osobnom internetskom stranicom

Zamijenite vrstom usluge za slanje istovremenih poruka Zamijenite korisničkim računom/ima e-pošte

Spol Upišite spol | Datum rođenja dd/mm/gggg | Državljanstvo Unesite državljanstvo/a

RADNO MJESTO NA KOJE SE PRIJAVLJUJETE
ZVANJE
ŽELJENO RADNO MJESTO
STUDIJ NA KOJI SE PRIJAVLJUJETE

Zamijenite radnim mjestom na koje se prijavljujete / zvanjem / željenim radnim mjestom / studijem na koji se prijavljujete (izbrišite nepotrebna polja u lijevom stupcu)

RADNO ISKUSTVO

[Svako iskustvo upišite posebno. Započnite s najnovijim.]

Zamijenite datumima (od - do)

Zamijenite radnim mjestom na kojemu radite

Zamijenite nazivom poslodavca i mjestom (ako je važno, navedite adresu i internetsku stranicu)

- Zamijenite glavnim aktivnostima i dužnostima

Djelatnost ili sektor Zamijenite tipom djelatnosti ili sektorom

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

[Svaki obrazovni program upišite posebno. Započnite s najnovijim.]

Zamijenite datumima (od - do)

Zamijenite dodijeljenom kvalifikacijom

Zamijenite razinom NKO-a ako je primjenjivo

Zamijenite nazivom i mjestom ustanove za obrazovanje ili osposobljavanje (ako je važno, navedite državu)

- Zamijenite popisom glavnih predmeta koje ste odslušali ili stečenih vještina

OSOBNE VJEŠTINE

[Izbrišite sva prazna polja.]

Materinski jezik Zamijenite materinskim jezikom/jezicima

Ostali jezici

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
Zamijenite jezikom	Upišite stupanj	Upišite stupanj	Upišite stupanj	Upišite stupanj	Upišite stupanj
	Zamijenite nazivom jezične potvrde. Upišite stupanj ako je primjenjivo.				
Zamijenite jezikom	Upišite stupanj	Upišite stupanj	Upišite stupanj	Upišite stupanj	Upišite stupanj
	Zamijenite nazivom jezične potvrde. Upišite stupanj ako je primjenjivo.				

Stupnjevi: A1/2: Početnik - B1/2: Samostalni korisnik - C1/2 Iskusni korisnik
Zajednički europski referentni okvir za jezike

Komunikacijske vještine Zamijenite svojim komunikacijskim vještinama. Navedite u kojemu su kontekstu stečene. Primjer:

- dobre komunikacijske vještine stečene tijekom rada na mjestu direktora prodaje

europass Curriculum vitae Zamijenite imenom/ima prezimenom/ima

Organizacijske / rukoviteljske vještine	Zamijenite svojim organizacijskim / rukovoditeljskim vještinama. Navedite u kojemu su kontekstu stečene. Primjer: ▪ upravljanje (trenutačno vodim tim od desetoro ljudi)
Poslovne vještine	Zamijenite ostalim poslovnim vještinama koje nisu drugdje navedene. Navedite u kojemu su kontekstu stečene. Primjer: ▪ dobro vladanje postupcima upravljanja kvalitetom (trenutačno sam zadužen/a za reviziju kvalitete)
Računalne vještine	Zamijenite svojim računalnim vještinama. Navedite u kojemu su kontekstu stečene. Primjer: ▪ dobro vladanje alatima Microsoft Office™
Ostale vještine	Zamijenite ostalim važnim vještinama koje nisu prethodno navedene. Navedite u kojemu su kontekstu stečene. Primjer: ▪ tesarstvo
Vozačka dozvola	Zamijenite kategorijom/ama vozačke dozvole. Primjer: ▪ B

DODATNE INFORMACIJE

Izdanja Prezentacije Projekti Konferencije Seminari Priznanja i nagrade Članstva Preporuke	Zamijenite važnim izdanjima, prezentacijama, projektima, konferencijama, seminarima, priznanjima i nagradama, članstvima, preporukama. Izbrišite nepotrebna polja u lijevom stupcu. Primjer izdanja: ▪ Kako napisati dobar životopis, New Associated Publishers, London, 2002. Primjer projekta: ▪ Nova gradska knjižnica u Devonu. Glavni arhitekt zadužen za oblikovanje, izvedbu, prikupljanje ponuda i nadzor gradilišta (2008.-2012.).

PRILOZI

Zamijenite popisom dokumenata priloženih Vašemu životopisu. Primjeri:
- preslike svjedodžbi / diploma i kvalifikacija;
- izjave o zaposlenju ili radnom mjestu;
- izdanja ili istraživanja.

Prilog 6 Primjer *Europass* obrasca životopisa na engleskom jeziku

europass

Europass Curriculum Vitae

Insert photograph. Remove heading if not relevant (see instructions)

Personal information

First name(s) / Surname(s)	**First name(s) Surname(s)** (remove if not relevant, see instructions)
Address(es)	House number, street name, postcode, city, country (remove if not relevant, see instructions)
Telephone(s)	(remove if not relevant, see instructions) Mobile: (remove if not relevant, see instructions)
Fax(es)	(remove if not relevant, see instructions)
E-mail	(remove if not relevant, see instructions)
Nationality	(remove if not relevant, see instructions)
Date of birth	(remove if not relevant, see instructions)
Gender	(remove if not relevant, see instructions)
Desired employment / Occupational field	**(remove if not relevant, see instructions)**

Work experience

Dates	Add separate entries for each relevant post occupied, starting from the most recent. (remove if not relevant, see instructions)
Occupation or position held	
Main activities and responsibilities	
Name and address of employer	
Type of business or sector	

Education and training

Dates	Add separate entries for each relevant course you have completed, starting from the most recent. (remove if not relevant, see instructions)
Title of qualification awarded	
Principal subjects/occupational skills covered	
Name and type of organisation providing education and training	
Level in national or international classification	(remove if not relevant, see instructions)

Personal skills and competences

Mother tongue(s)	**Specify mother tongue** (if relevant add other mother tongue(s), see instructions)
Other language(s)	

Self-assessment	Understanding		Speaking		Writing
European level (*)	Listening	Reading	Spoken interaction	Spoken production	
Language					
Language					

	(*) *Common European Framework of Reference for Languages*
Social skills and competences	Replace this text by a description of these competences and indicate where they were acquired. (Remove if not relevant, see instructions)
Organisational skills and competences	Replace this text by a description of these competences and indicate where they were acquired. (Remove if not relevant, see instructions)
Technical skills and competences	Replace this text by a description of these competences and indicate where they were acquired. (Remove if not relevant, see instructions)
Computer skills and competences	Replace this text by a description of these competences and indicate where they were acquired. (Remove if not relevant, see instructions)
Artistic skills and competences	Replace this text by a description of these competences and indicate where they were acquired. (Remove if not relevant, see instructions)
Other skills and competences	Replace this text by a description of these competences and indicate where they were acquired. (Remove if not relevant, see instructions)
Driving licence	State here whether you hold a driving licence and if so for which categories of vehicle. (Remove if not relevant, see instructions)
Additional information	Include here any other information that may be relevant, for example contact persons, references, etc. (Remove heading if not relevant, see instructions)
Annexes	List any items attached. (Remove heading if not relevant, see instructions)

Prilog 7 Primjer obrasca životopisa tvrtke Microsoft na engleskom jeziku

FIRST NAME **LAST NAME**

Address · Phone
Email · LinkedIn Profile · Twitter/Blog/Portfolio

To replace this text with your own, just click it and start typing. Briefly state your career objective, or summarize what makes you stand out. Use language from the job description as keywords.

EXPERIENCE

DATES FROM – TO
JOB TITLE, COMPANY
Describe your responsibilities and achievements in terms of impact and results. Use examples, but keep it short.

DATES FROM – TO
JOB TITLE, COMPANY
Describe your responsibilities and achievements in terms of impact and results. Use examples, but keep it short.

EDUCATION

MONTH YEAR
DEGREE TITLE, SCHOOL
It's okay to brag about your GPA, awards, and honors. Feel free to summarize your coursework too.

MONTH YEAR
DEGREE TITLE, SCHOOL
It's okay to brag about your GPA, awards, and honors. Feel free to summarize your coursework too.

SKILLS

- List your strengths relevant for the role you're applying for
- List one of your strengths
- List one of your strengths
- List one of your strengths
- List one of your strengths

ACTIVITIES

Use this section to highlight your relevant passions, activities, and how you like to give back. It's good to include Leadership and volunteer experiences here. Or show off important extras like publications, certifications, languages and more.